

Bränningen

Nr 1 mars 2007
Medlemsblad för Söderhamns Kust- och Skärgårdsförening.

SVARTSUNDSRÄNNAN

Etapp 2 har startat
läs mer på sid 4-5

Muddring norra inloppet

BRÄNNING

Läser i www.wikipedia.se om bränningar.

En bränning är enligt detta uppslagsverk *ett slags brottsjö, eller framrullande vågor som bryts mot kustformationer eller grund.*

Varför heter det bränning? Det framgår inte. Kanske ingen vet. På engelska heter det *breaker* eller *surf*, på tyska *Brandung*.

Något som bryter, något som bränner. Vågen kommer där, rullande, hävande, i total balans och harmoni. Den är i sitt flöde, sitt *flow*. Framåt, framåt, med kraft och lugn i samma andetag. Inte ens stormen knäcker den. När vindarna vrider och växer till orkan, blir vågen bara större och starkare. Framåt, framåt.

Men faran lurar under ytan. Osynligt ligger det förrädiska grundet och väntar. Aningslös närmar sig vågen i sin frihet, gungande mellan himmel och jord. Plötsligt tar den mark, snubblar på stenar, förlorar sitt fäste i flödet. Den har på ett ögonblick förlorat sin kraft, eller blivit bestulen på sin kraft, av ett hinder som var utlagt som en spikmatta på en väg. Den stolta vågen blev med ens ett litet ynkligt skvalp, utan vare sig riktning eller mål.

Kanske man kan säga att vågen blev utbränd.

Och bruten.

Kära medmänniska, akta dig för grunden. Bli inte en bränning.

Bränningar är också en film med *Ingrid Bergman*. Det vet många. Men att den delvis spelades in på Prästgrundet kanske är mindre bekant. Och i Stråttjärna också, faktiskt. Den hade premiär 1935.

En annan slags bränning, en kuslig sådan, är det straff som vi framför allt förknippar med häxprocesserna, detta brutala lågvattenmärke i vår historia.

Men de flesta träffarna på sökordet *bränning* avser en betydligt modernare företeelse, nämligen bränning av cd och dvd på datorn.

Marie Sundberg

HÖGVATTEN

Hösten och vinterns höga vattenstånd har gjort att många bryggor skadats eller kommit på drift.

21 jan 2007

18 feb 2007, Spikarna +13, Forsmark +19, när bilden togs

Om Svartsundsrännan

Etapp 2 påbörjad

I slutet på november startade muddringen av norra infarten. Fördjupning och breddning har utförts fram till en linje rakt utanför badplatsen. Under våren kommer en enslinje att markeras så att det blir lätt att hitta infarten till rännan. Arbetet avslutades i mitten på december.

Nu återstår bara södra sidan. I mars väntar kommunen på besked om det blir några pengar över från EU Mål 2. Om inte kommer man att söka medel från det nya EU-programmet som startar 2007. Hösten 2007 kommer det att göras akuta insatser för 100 000:- om ibeskederna från EU dröjer.

Kust & Frakttjänst jobbar med pråm försedd med grävskopa, samt en botten tömmare. Det höga vattenståndet gjorde att man kunde börja längst in och arbeta sig utåt. C:a 1700 kbm grävdes bort och

Här ute är det 13 m djup och här sprides botten slammet ut. På botten blir det bara c:a 1-2 dm.

18 februari 2007

En vikingasaga från Söderhamns vackra skärgård.

Grym Grim brände på Grimsön.

En stark sjödrottning på Storjungfrun.

Då kristendomen började predikas i Hälsingland var det många vikingar, som hade sitt tillhåll på öarna längs kusten. De lågo där med sina drakskepp och gjorde färder ut på östersalt, och då de kommo tillbaka från sina vikingafärder, hade de ett gott skydd inne bland öarna.

De kristna började merendels att med svärdet tvinga dessa hårda och bistra män att antaga kristendomen. Att bära svärdet i ena handen och korset i den andra var vanligt.

På Storjungfrun utanför Söderhamn bodde under denna brytningens tid en sjödrottning. Denna kvinna var kraftfull och vågade mången het dust med de bistra kämparna, och främst stod hon vid strandhuggen, därvid hon delade ut svärdshugg till höger och vänster och mången kämpe fick sin bane av hennes väldiga slagsvärd.

Kom så ett skepp med kristna lärare, som skulle omvända de vilda vikingarna. Bland dem var en ståtlig riddare. Hans hjälm var av blankt stål, han bar brynja och sköld och hade slagsvärd vid sidan. Sjödrottningen blev bländad av hans ståtliga växt, men hon kom att skifta hugg med honom, varvid hon med sitt svärd träffade hans hjälm, så att gnistor foro vitt omkring och hennes svärd sprang itu. Nu sänkte riddaren sitt svärd och sade, att han aldrig skiftat hugg med någon kvinna förr, och räckte henne handen. --- Jag har aldrig blivit övermannad av någon, sade hon, och om mitt svärd ej brustit, skulle du nog fått din bane.

Men intagen av hans ståtliga utseende och hans ridderlighet räckte hon honom handen och ingick förlikning med honom. Hon antog kristendomen, lät döpa sig och fick namnet Sale.

Men Grime den grymme, hennes närmaste man lät ej beveka sig utan seglade till Grimsön, där han efter kusten härjade och brände. Men hennes övriga kämpar blevo kristna och fingo dopet.

Grime byggde sig en borg på Grimsön, och än i dag kan man där se lämningar efter denna borg.

Sale och hennes riddare med sina kämpar seglade till Prästgundet för att omvända vikingarna där. Men dessa voro omöjliga och så blev det strid, under vilken tre av Sales kämpar stupade och tre av Prästgrundets vikingar och två av prästerna blevo dödade. Fred slöts emellertid och de kvarvarande vikingarna antogo kristendomen. Platsen, där de två prästerna begravdes på ön, syns än i dag. Och gravhögarna efter de stupade vikingarna äro tre på södra och tre på norra sidan av hamnen.

Vad det blev av Sale och hennes riddare förtäljer inte sagan. Storjungfrun har ått sitt namn efter den väldiga sjödrottningen, och Prästgundet efter de där jordade prästerna, sägs det.

(Hud. P)   J. E. Norling

SANDVIKSUDDEN

Sandviksudden, mitt emot Stugsund, här planeras villabebyggelse, detta kommer att bli ett väldigt attraktivt område att bo i, kanske detta skyndar på en ny Forsbackabro. Hoppas kan vi alltid.

Skärgårdsvisa

Söderhamn – Wallvik

När staden vi lämnat där människorna larma ,
så komma vi ut emot Ormnäs och Marma.
Med hyvel och brädgård och allt som hör till,
sen snett över Flaket till Mariehill.

Där ha vi Stugsund med torn och med tinnar,
där bor en del av vår stads stöttepinnar.
en Söderqvist, en Haglund och J. F. Brolin,
en Madsen och källarmästare Collin
(Olsson.numera.)

Stenåkers varv där man fordom av plåtar,
och även plank byggt båd` skutor och båtar
är nedlagt, och numera rasslar en såg
där Olaus Olsson och Bylgia låg.

Men här vi ej stanna, vi fortsätta färden,
när Grundvik vi lämnat så vidgar sig fjärden
Åsbacka sågverk vi oss närmar i hast,
där Adrian Öster har bitit sig fast.

Långrör är också ett sågverk som duger,
hör tillsammans med Marma om minnet ej ljuger.
Sedan mot öster ett stycke man styr,
så komma vi ut emot Prestholmens fyr
(Kanonholmen vid Djupvik).

Man vänder mot söder, och styr så snett över,
men då ska jag säga man gasmask behöver,
ty man möter en stank som av ruttnade lik,
och den kommer ifrån Sandarne sulfatfabrik.

Sen emot Källskär vår resa vi ställer,
det sågverket är ej så litet det håller,
på chefens palats som till höger man ser,

lär bolaget hela miljonen lagt ner.
(under kristiden ja).

Sedan emot Orn ut på blånande bölja,
med ångaren Flink vi nog tryggt kunna följa.
Men när vi ha passerat sundet det smala,
(Tuppsundet)
så lägga vi snart till vid bryggan i Ala.

Och om ni anser att det kan vara av vikt,
så är då det största sågverket i vårt distrikt.
Sen uti Ljusne vi ett uppehåll göra,
där finns mycket båd att se och att höra.

Såg, hytta och valsverk, samt kättingfabrik,
där tillverkas allting från motorer till spik,
(fanèr också, plywood)

Men långt uti sjön på en udde belägen,
är Vallvik den sista stationen på vägen.
Där har dom fabriker för sprit och sulfit,
Ni följer väl med så att ni får känna skillnad påå—

Stopp här och back.

Lilla kapten.

Troligen skriven på 1920-talet av för oss okänd författare

Vecka 29 kommer Briggen Gerda till Söderhamn, då kommer det att erbjudas dagsturen m.m., håll koll i tidningarna och utnyttja möjligheten till en unik seglats.

Läs om vår riksorganisation,
Skärgårdarnas Riksförbund SRF
på www.skargardsborna.org

Rapport från Skärgårdarnas Riksförbunds årsmöte.

Den 17-18 februari deltog vi i SRFs årsmöte på Arkö (Sjöfartsverkets kursgård), Östergötlands skärgård. Lördagen ägnades åt ett IT seminarium under medverkan av Christer Svensson, Linköpings universitet, han forskar bland annat om tillgängligheten av IT kommunikation för alla även utanför tätorterna. Den viktigaste frågan som togs upp var: Kan alla skärgårdsbor få bredband nu, och i så fall till vilken kvalitet. Efter en genomgång bland föreningarna visade det sig att det finns en mängd olika lösningar och att utbyggnadstakten, tillgängligheten varierar mycket efter kusten. Christer vill om det går att få fram resurser göra en utredning i frågan.

Kvällen avslutades med en god middag och trevlig samvaro. På söndagen hölls sedvanliga årsmötesförhandlingar. Under året har 4 styrelsemöten hållits, årsmötet hölls på Hönö i mars, majmötet i Söderhamn, augustimötet på Ven och novembermötet på Värmdö. Det internationella arbetet har fortsatt och kommer att fortsätta, och nu har även Finland bildat en riksorganisation för skärgården.

Till ordförande omvaldes Kjell Björkqvist, Bohuslän till v.ordförande nyvaldes Hubert Öqvist, Luleå och som förbundssekreterare kvarstår Bengt Almqvist Östergötland och i styrelsen finns en representant från varje medlemsförening.

Riksförbundet har erbjudits att delta i det nybildade Havsmiljørådet. Beslöts att under året fortsätta arbetet med kommunikationsfrågor, färjor, transporter vintervägar på sjön, men även itfrågor.

Beslutades att årsmötet gör ett skarpt uttalande **mot** ålfiskeförbudet som kommer att drabba alla "små" ålfiskare.

Två mycket givande dagar var det. /Astrid och Barbro

Dagordning vid årsmöte inom

Söderhamns Kust- och Skärgårdsförening

15 mars 2007.

- § 1. Mötet öppnas.
- § 2. Fastställande av dagordning.
- § 3. Val av ordförande och sekreterare för mötet.
- § 4 Fråga om mötet är stadseenligt utlyst.
- § 5 .Val av två justeringsmän, att justera årsmötesprotokoll.
- § 6. Verksamhetsberättelse från styrelsen.
- § 7. Revisionsberättelse.
- § 8. Fråga om ansvarsfrihet
- § 9. Val av ordförande för kommande verksamhetsår.
- § 10. Val av fyra (4) ordinarie styrelseledamöter för en tid av 2 år.
- § 11.Val av fyra (4) ersättare i styrelsen för en tid av 1 år.
- § 12 Val av två (2) revisorer samt ersättare för dessa för en tid av 1 år.
- § 13. Val av valberedning, tre (3) ledamöter, varav en sammankallande, för en tid av 1 år.
- § 14. Förslag till verksamhetsplan.
- § 15. Fastställande av årsavgift för år 2007.

Paus med:

- Redogörelse av *Projekt Svartsundsrännan* med Lennart Andersson.
- Kaffe

- § 16. Övriga frågor.
- § 17. Avslutning

Styrelsen

Vattenskoter

Vad är en vattenskoter?

Definitionen av vattenskoter är en farkost som understiger fyra meter och som har en förbränningsmotor med ett vattenjetaggregat som främsta drivkälla och har utformats för att framföras av en eller flera personer som sitter eller står på farkosten, snarare än befinner sig i den.

Vad är en allmän farled?

Allmänna farleder är utmärkta i sjökorten. Markeringen av en farled visar var vattenvägen drar fram i förhållande till land och större öar, men visar inte farledens bredd.

Vad som skall anses vara en allmän farled beslutas av Sjöfartsverket och kungörs i Sjöfartsverkets författningssamling, Sjöfartsverkets kungörelse (SJÖFS 1988:5) med tillkännagivande av beslut om allmänna farleder och allmänna hamnar.

En allmän farled kan ibland börja en bit ut i vattnet, skälet till att det är så är oftast att det ligger en hamn innanför. Enligt förordningen kan länsstyrelsen meddela föreskrifter om körning till och från allmän farled. Länsstyrelsen kan också meddela föreskrifter om avgränsning av allmänna farleder för användning av vattenskoter.

Kontakta länsstyrelsen i ditt län så får Du närmare information om var det är tillåtet att använda vattenskoter.

Den som kör vattenskoter utanför tillåtet område kan dömas till böter.

Regler för sjötrafiken

En vattenskoterförare måste, precis som övriga sjötrafikanter, följa de regler som finns. Det innebär att det ställs lika höga krav på en skoterförare som på en fritidsbåtsförare vad det gäller kunskaper om vilka regler som finns för det vatten man ska köra i.

Som förare av en vattenskoter i en farled bör du känna till sjövägsreglerna (SJÖFS 1989:15) och i övrigt använda ett gott omdöme hur du ska förhålla dig till annan sjötrafik.

Sjötrafikföreskrifter kan utfärdas av både Sjöfartsverket och Länsstyrelsen.

Dispens

Genom den nya förordningen ges Sjöfartsverket rätt att medge dispens i enskilda fall för användning av vattenskoter vid sjöräddning eller för annat samhällsnyttigt ändamål.

En sådan ansökan skickas till Sjöfartsverkets huvudkontor, 601 78 NORRKÖPING.

Skärgårdsföreningen får och hör åsikter om vattenskotrar i skärgården och då speciellt om när okynnesåkning förekommer. Ovanstående information är hämtad på Sjöfartsverkets hemsida 2007-02-18

Kom till Gäddan

På måndagskvällar finns vi i oftast där, välkommen dit och se vad vi gör, uthusrenoveringen pågår för fullt, vi har mycket god hjälp av personal från AME med detta arbete, utan deras insatser skulle vi ej klara av utföra detta.

Utdrag ur årsberättelse för 2006

Årsavgift

Årsavgiften under året har varit 100 kronor för enskild och 150 kronor för par.

Ekonomi.

Kust- och Skärgårdsföreningen har för närvarande två ekonomier. Den ena berör föreningens stadgeenliga verksamhet medan verksamheten med Svartsundsrän- nans renovering redovisas separat.

Styrelsen finner att föreningens ekonomier är tillfredsställande. Svartsundsrän- nans sponsringsverksamhet har på ett glädjande sätt utökats för att även gälla planteringsåtgärder i anslutning till rännan. Föreningen tackar alla sponsorer för ert aktiva deltagandet i rännans restaurering och era generösa bidrag.

Representation.

Föreningen har under året representerats i ALLIS (Aktiv Levande Landsbygd I Söderhamn) av Astrid Forslund., i Skärgårdarnas Riksförbund av Barbro Olsson där som styrelsemedlem och i Kustlaget Södra Bottenhavet av Lennart Andersson där som styrelseledamot. Föreningen är dessutom medlem i Hembygdsförbundet och Stiftelsen Jungfrukusten.

Mötes- och träffverksamhet.

Årsmötet för år 2005 hölls den 16 mars 2006 i SMS klubblokal och var besökt av 30 medlemmar. Styrelsen har hållit 10 stycken protokollförda sammanträden.

Den 10 juni 2006 var en stor dag för Kust.och Skärgårdsföreningen då hölls invigning av Svartsundsrännan med landshövding Christer Eirefelt och kommunal- rådet Eva Tjernström som invigningstalare. Till invigningen hade ca 500 personer infunnit sig. Vid invigningen delades diplom ut till sponsorer. Kust- och Skär- gårdsföreningen tillsammans med Söderhamns Catering tillhandahöll en enklare förtäring.

I föreningens lokaler har på måndag kvällarna arbetet med att sammanställa gamla fotografier fortsatt, vidare har den permanenta fotoutställningen uppdate- rats.

Den 1 juli var Skärgårdsföreningen medarrangör till Söderhamns Motorsällskap för en uppskattad skärgårdsträff på Orn. Vid träffen medverkade Svenska Sjö- räddningssällskapet (SSSR) med såväl fartyg som räddningshelikopter.

Föreningen har också tillsammans med kyrkan anordnat två sammankomster på Orn den 5 och 12 juli

Traditionsenlig lysafton hölls lördag den 27 augusti.

Den 15 september anordnades den återkommande sotarafton i fastigheten Kvarnen.

Lennart Andersson informerade om Svartsundsrännan och visade bildspel.. Uppslutningen var denna gång ej tillfredsställande varför vi bör överväga om vi fortsättningsvis skall ha kvar denna aktivitet.

Adventskaffe serverades som traditionen påbjuder den 1:a advent i Fiskaremu-seet. Julkort och bilder som framtagits i samarbete med medlemmen Sture Claesson såldes därvid.

Föreningsbladet Bränningen har under Hans Fryklunds (sekreterare) ledning utkommit med 3 nummer under år 2006. Föreningen tackar de medverkande för deras insatts.

Slutord.

Styrelsen vill tacka alla våra medlemmar för det förtroende som visats oss under år 2006.

Ett stort tack till företag, Söderhamns kommun och enskilda som på olika sätt bidragit så att föreningen kunnat fullfölja restaureringen av själva Svartsundsrännan.

Nu ställer en del av oss i styrelse samt funktionärer våra platser till årsmötets förfogande.

STYRELSEN

Hjälp oss skaffa nya medlemmar. Känner Ni någon som Ni tror skulle vara intresserad av att bli medlem så betala in Kr 150:- på pg 48 125 59 - 5

Mars

15

ÅRSMÖTE

SMS Klubblokal kl 19.00

VÄLKOMMEN